

Väljaandja: Vabariigi Valitsus
Akti liik: määrus
Teksti liik: terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 01.01.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 21.07.2022, 9

Merel, Narva jõel ja Peipsi järvel ohtlike ning kahjulike ainete käitlemise kord ja nimistu ohtlikest ainetest, mida ei ole lubatud sisemerel transiidina vedada

[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

Vastu võetud 25.06.2020 nr 51
RT I, 27.06.2020, 4
jõustumine 30.06.2020

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.12.2020	RT I, 16.12.2020, 1	01.01.2021
16.08.2021	RT I, 25.08.2021, 1	28.08.2021
18.07.2022	RT I, 21.07.2022, 1	01.01.2023

Määrus kehtestatakse riigipiiri seaduse § 14 lõike 2 punkti 5 ja veeseaduse § 143 lõike 7 alusel.
[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse ohtlike ja kahjulike ainete käitlemise kord Eesti merealal, Narva jõel ja Peipsi järvel.

§ 2. Terminid

Käesoleva määruse tähenduses:

- 1) käitlemine on punkerdamine, laevalt laevale ümberlaadimine ja laeva kütusest vabastamine;
- 2) punkerdamine on laevade mootorikütusega või -õlidega varustamine;
- 3) reostus on veeseaduse § 71 lõikes 3 nimetatud inimtegevuse tagajärjel tekkinud reostus sõltumata sellest, kas reostusjuhtum leiab aset merel, Narva jõel või Peipsi järvel;
- 4) laeva punkerdatud kütusest vabastamine (*de-bunkering*) on punkerdatud kütuse tagastamine;
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]
- 5) laevalt laevale (*ship to ship* – STS) ümberlaadimine on ohtlike ja kahjulike ainete ümberlaadimine ühelt laevalt teisele lastina;
[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]
- 6) ohtlikud ja kahjulikud ained on 1996. aasta rahvusvahelise konventsiooni vastutusest ja kahju hüvitamisest ohtlike ja kahjulike ainete mereveol (HNS-konventsiooni) 2010. aasta protokollil artikli 3 kohased ained.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

§ 3. Ohtlike ja kahjulike ainete käitlemise üldised nõuded

(1) Ohtlike ja kahjulike aineid võib käidelda üksnes tunnustatud standardite ja sadamas kehtestatud eeskirja kohaselt ning selleks vajaliku väljaõppe saanud personal, kes suudab tagada käitlemise ohutusnõuete täitmise. Käitlemisel kasutatavad laevad ja vahendid peavad vastama rahvusvahelistele standarditele.

(2) Lõikes 1 nimetatud tunnustatud ja rahvusvahelised standardid on:

- 1) Rahvusvahelise Merenduskoja (*International Chamber of Shipping* – ICS) ja Naftaettevõtete Rahvusvahelise Merefoorumi (*Oil Companies International Marine Forum* – OCIMF) laevalt laevale ümberlaadimise juhised (nafta);
- 2) Rahvusvahelise Standardimisorganisatsiooni (*International Organization for Standardization* – ISO) LNG (*Liquefied Natural Gas*) punkerdamise standard EVS-EN ISO 20519;
- 3) HELCOMi soovitus 28/3 ning MARPOL 73/78 I lisa punkerdamise ning nafta ja naftasaaduste laevalt laevale ümberlaadimise kohta.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(3) Käitlemisel tuleb tagada inimese tervise ja laeva ohutus nii, et ohtlike ja kahjulike ainete keskkonda sattumise oht on välistatud.

(4) Sisemerel, Narva jõel ja Peipsi järvel võib ohtlike ja kahjulike aineid käidelda ainult punkerdamise eesmärgil kas sadamas või määruse lisas 2 nimetatud ankrualadel.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(4¹) Sisemerel võib veeldatud gaasi käidelda laevalt laevale ümberlaadimise eesmärgil määruse lisas 2 nimetatud ankrualadel.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(4²) Sisemerel ei ole lubatud transiidina vedada lisas 3 nimetatud ohtlike aineid.
[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

(5) Laeva punkerdatud kütusest vabastamine võib toimuda ainult sadamas.

(6) Sadamas võib ohtlike ja kahjulike aineid käidelda ainult sadamakapteni loal sadama eeskirja kohaselt. Sadamas peab olema tagatud sadama reostustõrjeplaani kohane valmidus võimalik reostus kohe lokaliseerida ja likvideerida.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(7) Käitlemise ajaks määrab käitlemises osaleva laeva kapten käitlemise eest vastutavaks laeva juhtkonna pädeva liikme (edaspidi *juhtkonna pädev liige*), kes on saanud ohtliku lasti käitlemiseks vajaliku väljaõppe.

§ 4. Nõuded punkrilaevale

(1) Punkrilaeval peab olema võime punkerdamise või laeva kütusest vabastamise käigus tekkinud reostus kohe lokaliseerida, likvideerida ja utiliseerida, selle korraldamine on punkrilaeva reederi kohustus.

(2) Punkrilaeval peavad olema kasutusvalmis minimaalselt 13 cm läbimõõduga absorbentpoomid vähemalt punkrilaeva kolmekordse pikkuse ulatuses ja avamere seinpoomid kõrgusega 90–150 cm.

(3) Kui avamere seinpoomi ei ole tehniliselt võimalik punkrilaevale paigutada ega kasutada, peab punkrilaeva reeder tagama, et need paiknevad lähimal kaldal ja on vajaduse korral kasutatavad hiljemalt 1,5 tundi pärast reostuse tekkimist.

(4) Punkrilaeval peab raske ja kerge naftasaaduse likvideerimiseks veepinnalt olema reostuse likvideerimiseks rahvusvahelise klassifikatsioonühingu sertifikaadiga skimmerisüsteem, mis põhineb hariskimmeri tehnoloogial, on kasutatav suvel ja talvel ja mille sertifitseeritud tootlikkus on minimaalselt 19 m³/h.

(5) Punkerdamisel kasutatavaid voolikuid peab katsetama üks kord aastas litsentseeritud ettevõtte, kes väljastab asjakohase sertifikaadi. Juhtkonna pädev liige peab veenduma enne iga punkerdamist, et voolikud ja nende ühendused on töökorras ja terved.

(6) Punkerdatav laevakütus peab vastama õigusaktidega kehtestatud keskkonnanõuetele.

(7) Lõigetes 2 kuni 4 nimetatud nõuded ei kehti veeldatud gaasi (LNG ja LPG) punkerdavate laevade kohta.

§ 5. Käitlemiskoht

(1) Käitlemiskoht peab asuma üldkasutatavatest laevateedest eemal nii, et mööduva laeva tekitatud lainetus ei ohusta käitlemise turvalisust.

(2) [Kehtetu - RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(3) Laeva kaptenil on õigus muuta käitlemiskohta, mille ta kooskõlastab teise laeva kapteniga, ning kui tegevus toimub merel, teavitab sellest elektroonilise mereinfosüsteemi kaudu Kaitseväge ja Transpordiametit. Kui elektroonilise mereinfosüsteemi kaudu teavitamine ei ole võimalik, teavitab laeva kapten viivitamata Politsei- ja Piirivalveametit. Politsei- ja Piirivalveamet registreerib teate ja edastab selle viivitamata Kaitsevæele ja Transpordiametile.

[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

(4) Kui laeva kapten muudab käitlemiskohta, ei tohi käitlemisega alustada enne käesoleva määruse § 6 lõikes 3 nimetatud loa saamist.

[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

§ 6. Kavandatavast ohtlike ja kahjulike ainete käitlemisest teatamine

(1) Kavandatavast ohtlike ja kahjulike ainete laevalt laevale ümberlaadimisest teatab laev või laeva agent elektroonilise mereinfosüsteemi kaudu vähemalt 72 tundi ette ning punkerdamisest vähemalt 48 tundi ette Keskkonnaametile, Transpordiametile ja Kaitsevæele. Kui teavitamine mereinfosüsteemi kaudu ei ole võimalik, teavitab laev või laeva agent viivitamata Politsei- ja Piirivalveametit. Politsei- ja Piirivalveamet registreerib teate ja edastab selle viivitamata Kaitsevæele, Keskkonnaametile ja Transpordiametile.

[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

(2) Teavitamisel lõikes 1 nimetatud asutustele edastatakse järgmised andmed:

1) käitlemisel osalevate laevade nimed ja lipuriigid, laeva iseloomustavad andmed, IMO numbrid, tunnusnumbrid või kutsungid;

2) teave reederiga kohta;

3) käitlemiskoha koordinaadid;

4) käitlemise alustamise aeg;

5) teave ohtliku või kahjuliku aine kohta, sealhulgas rahvusvahelise kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoniseeritud süsteemi (HS) või Euroopa Liidus kasutatava kaupade nomenklatuuri (KN) alusel määratud kood;

[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

6) eeldatav käitlemise kestus.

(3) Käitlemiseks annab loa Kaitsevægi elektroonilise mereinfosüsteemi kaudu kooskõlastatult Keskkonnaametiga.

[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

(4) Kui käitlemine toimub laevaliikluse korraldamise süsteemi tööpiirkonnas, teatab laev asjakohasel töökanalil laevaliikluse korraldamise süsteemi operaatorile käitlemise alustamise ja lõpetamise aja.

(5) Laeva kavandatavast punkerdatud kütuse vabastamisest teavitab laev või laeva agent lisaks ka sadamakaptenit ning esitab sissesõidul sadamasse tagastatava punkrikütusega seotud järgmised andmed:

1) punkerdatud kütuse liik, päritolu, kvaliteet ja kogus;

2) punkerdatud kütuse vastuvõtja andmed, mis on nimetatud lõike 2 punktis 1.

§ 7. Toimingud enne käitlemise alustamist

(1) Käitlemisel osalevate laevade juhtkonna pädevad liikmed peavad:

1) veenduma enne käitlemise alustamist, et ilmastikuolud käitlemiskohas, arvestades ka ilmaprognoosi, võimaldavad ohutut käitlemist;

2) vastutama ilmastikuoludest tingitud meetmete võtmise eest võimaliku reostuse vältimiseks;

3) määrama kindlaks käitlemises osalevate laevade vahelise raadioside ULL-kanalid, mille puhul võib raadiosideks kasutada ka töökorras ja varutoiteallikatega varustatud kantavaid raadiojaamu;

4) kontrollima, et voolikud oleksid ühendatud lekkekindlalt ja viisil, mis välistab voolikute vigastamise käitlemise käigus;

5) kooskõlastama omavahel pumpade maksimumvõimsuse ja käitlemisel kasutatava võimsuse;

6) allkirjastama määruse lisas 1 esitatud vormikohase täidetud kontroll-lehe kahes eksemplaris eesti või inglise keeles.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(2) Lõike 1 punktis 6 nimetatud kontroll-lehti säilitatakse mõlemal laeval vähemalt kolm aastat ja need peavad olema igal ajal kättesaadavad.

(3) Vastuvõtva laeva kapten või laeva juhtkonna pädev liige peab tagama laeva tankide vaba mahu mõõtmise ja kooskõlastama vastuvõetava aine koguse.

(4) Kui laevale ei ole paigaldatud hädaseiskamissüsteemi, siis peavad laadimisseadmed olema varustatud signaalnupuga, millele vajutades peab vastuvõtva laeva juhtkonna pädev liige kinnitama laadivale laevale käitlemise ohutust.

(5) Haalamine peab toimuma kokkulepitud plaani kohaselt ning vastuvõtval laeval peab olema venderkaitse kogu parda ulatuses.

(6) Sisemerel võib käitlemist alustada alles siis, kui vähemalt üks laev on kindlalt ankrus ja laevad on nõuetekohaselt haalatud.
[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

(7) Enne käitlemise alustamist tuleb teha kontroll-laadimine 15 minuti jooksul, mille käigus on vaja veenduda, et seadmed on töökorras, reostuse tekkimise oht on välistatud ja vastuvõtva laeva juhtkonna pädev liige vastutab protsessi ohutuse eest vastuvõtval laeval.

§ 8. Käitlemise alustamine

Korralduse käitlemise alustamiseks annab vastuvõtva laeva juhtkonna pädev liige, kes juhib kogu käitlemisprotsessi ja vastutab selle eest ning kellel peab olema pidev ülevaade laeva kõigi tankide täituvusest.

§ 9. Nõuded, mida tuleb täita käitlemise ajal

(1) Käitlemisel osalevad laevad peavad:

- 1) välja panema ohtliku aine käitlemisele viitavad tuled, märgid või signaallipud;
- 2) sulgema käitlemise ajaks laeva piigartid, mida ümberlaadimine mõjutab;
- 3) seadma vastuvõtva laeva kasutatavad klapid õigele mahutile;
- 4) kindlustama, et laeva pardal on küllaldase suurusega alusvannid ning need on paigutatud voolikute ühenduskohtade ja tankide õhutustorude alla;
- 5) seadma laeva pimeäärikud kasutamiskvalifitseeritud ning paigaldama need kohe pärast voolikute tühjendamist ja lahtivõtmist.

(2) Lõike 1 punktis 4 nimetatud alusvannide olemasolu ei ole vajalik veeldatud gaaside käitlemisel.

(3) Kui laevale ei ole paigaldatud hädaseiskamissüsteemi, peab vastuvõtva laeva juhtkonna pädev liige vajutama signaalnuppu 15-minutilise intervalliga. Vastasel juhul peatab ümberlaadiv laev laadimise.

(4) Reostuse korral peavad käitlemisel osalevad laevad alustama kohe reostuse lokaliseerimist ja likvideerimist.

§ 10. Käitlemise peatamine ja lõpetamine

(1) Käitlemine tuleb peatada ja vajaduse korral lõpetada, kui:

- 1) ilmastikuolud käitlemiskohas märgatavalt halvenevad;
 - 2) käitlemise käigus ei ole signaalnuppu vajutatud 15-minutilise intervalliga või vette on sattunud ohtlikke või kahjulikke ained.
- (2) Laeva juhtkonna pädev liige peab olema instrueeritud ohuolukorra tekkimise korral käitlemise peatamiseks.

(3) Käitlemise peatamisest ja lõpetamisest teavitatakse § 6 lõikes 1 nimetatud ametiasutusi vahetult peale käitlemise peatamist või lõpetamist.

[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

§ 11. Reostusjuhtumist teatamine

Aset leidnud reostusjuhtumist on käitlemisel osaleva laeva kapten kohustatud kohe teavitama Politsei- ja Piirivalveametit, kes viivitamata edastab teabe Keskkonnaametile ning merel aset leidnud reostusjuhtumi korral ka Kaitseväele.

[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]

§ 12. Rakendussäte

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

Lisa 1 Käitlemise kontroll-leht

Lisa 2 Ankrualade nimekiri, kus on lubatud ohtlike ja kahjulikke aineid käidelda punkerdamise eesmärgil

[RT I, 25.08.2021, 1 - jõust. 28.08.2021]

Lisa 3 Nimistu ohtlikest ainetest, mida ei ole lubatud sisemerel transiidina vedada

[RT I, 21.07.2022, 1 - jõust. 01.01.2023]